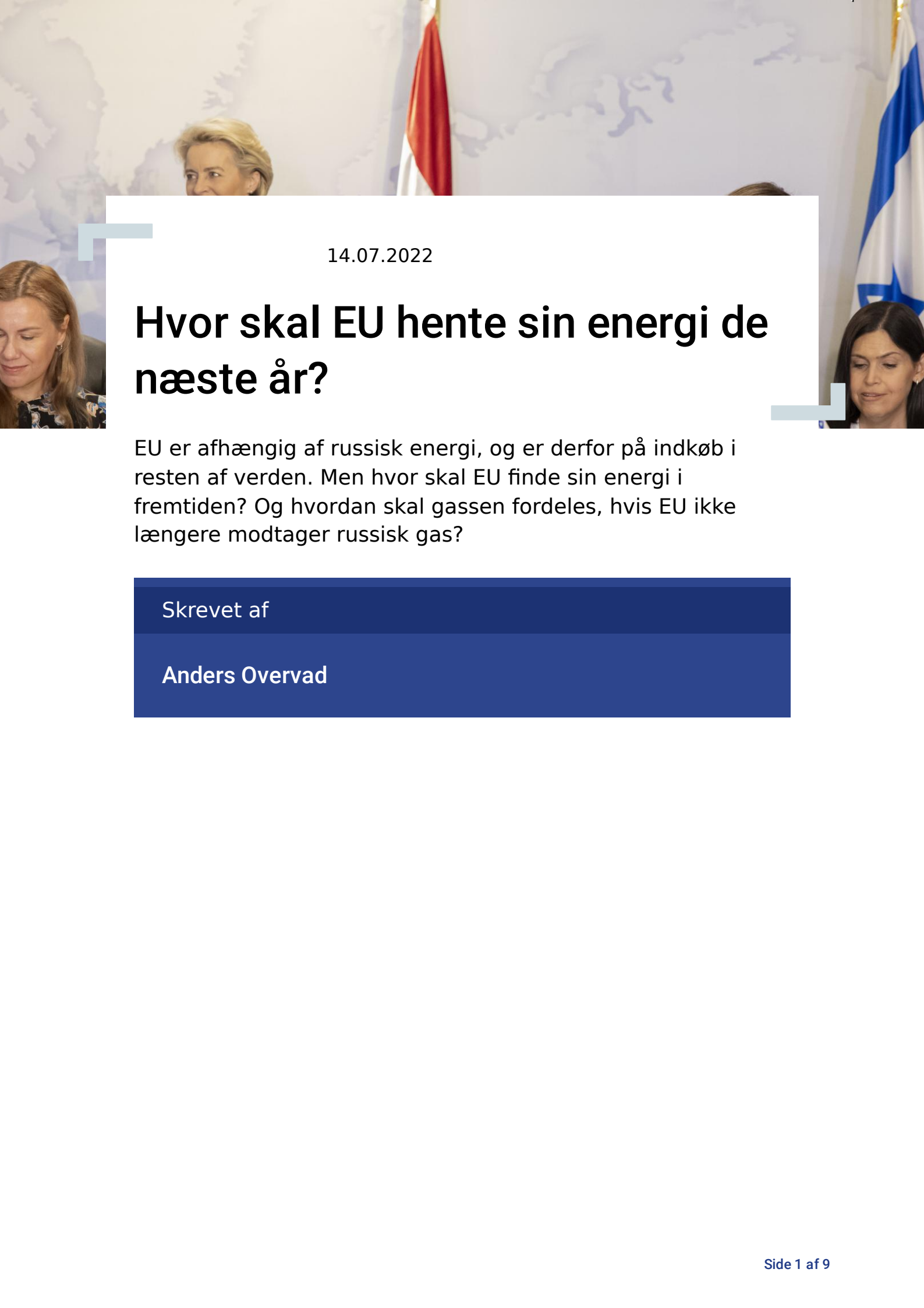

14.07.2022

Hvor skal EU hente sin energi de næste år?

EU er afhængig af russisk energi, og er derfor på indkøb i resten af verden. Men hvor skal EU finde sin energi i fremtiden? Og hvordan skal gassen fordeles, hvis EU ikke længere modtager russisk gas?

Skrevet af

Anders Overvad

Hovedkonklusioner

- Den 20. juni kommer Kommissionen med en plan for, hvordan EU-landene fordeler gassen, såfremt Rusland helt lukker for forsyningen.
- Russisk energi dækker ca. 20 pct. af EU's samlede energiforbrug, og der skal derfor tænkes kreativt, hvis EU skal undvære russisk energi.
- Gaslagrene skal genopfyldes inden vinter - ikke bare i år men også de kommende år. Det er en stor udfordring, og EU er derfor i gang med en plan for, hvordan gassen skal fordeles i det tilfælde, at Rusland helt lukker for leverancerne.
- EU vil ikke kun skulle hente energi fra andre kilder - det vil også være nødvendigt at spare på energien.

EU på opkøb i resten af verden

Før energikrisen for alvor spidser til, skal EU's energiministre tage stilling til EU-Kommissionens forslag, der fremlægges den 20. juli om hvordan EU-landene fordeler gassen, såfremt Rusland helt lukker for forsyningen¹.

Det bliver ikke en nem forhandling for EU-landene, da ikke alle er lige afhængige af den russiske gas², og derfor rammer et stop for russisk gas heller ikke ens, da nogle lande bedre kan substituere med flydende gas (LNG).

EU dækker næsten 20 pct af sit samlede energibehov med russisk olie, kul og gas.

Det er en akut udfordring, givet krigen i Ukraine, men det er desværre ikke noget, man løser hurtigt. Da EU-Kommissionen i foråret fremlagde RePowerEU blev det klart, at selvom alle midler tages i brug, vil EU stadig skulle bruge 1/3 af de normale gasleverancer fra Rusland³.

En del af den manglende gas vil kunne afhjælpes ved at skrue op for brugen af kul og olie og generelle energibesparelser⁴. Derfor har et land som Tyskland valgt at øge kulproduktionen⁵ og igangsætte diverse energisparekampagner⁶.

Det er dog ikke kun nok lande som Tyskland, der laver individuelle nødplaner. På EU-niveau vil det også være nødvendigt med koordinering, hvorfor EU's energiministre mødes.

EU får også meget kul og olie fra Rusland, og derfor er EU i gang med at opkøbe energi andre steder⁷. For at koordinere indkøbene har EU oprettet en taskforce, der skal stå for fælles indkøb for at holde priserne nede. Netop fælles indkøb havde EU stor succes med under coronakrisen, hvor EU-landene i fællesskab indkøbte vacciner.

Den resterende tekst vil se ind i, hvor EU i fremtiden skal købe olie, kul og gas og afdække, hvor den nyoprettede taskforce med fordel kan se hen⁸. For det vil være nødvendigt med mange nye leverandører, hvis EU ikke blot skal erstatte en afhængighed med en anden.

Gas

EU har historisk afdækket ca. 1/4 af sit energibehov med naturgas. EU importerer mere end 80 pct. af sin naturgas, hvorfra 40 pct. af den importerede naturgas kommer fra Rusland. Rusland er derfor afgørende for EU's gasforsyning.

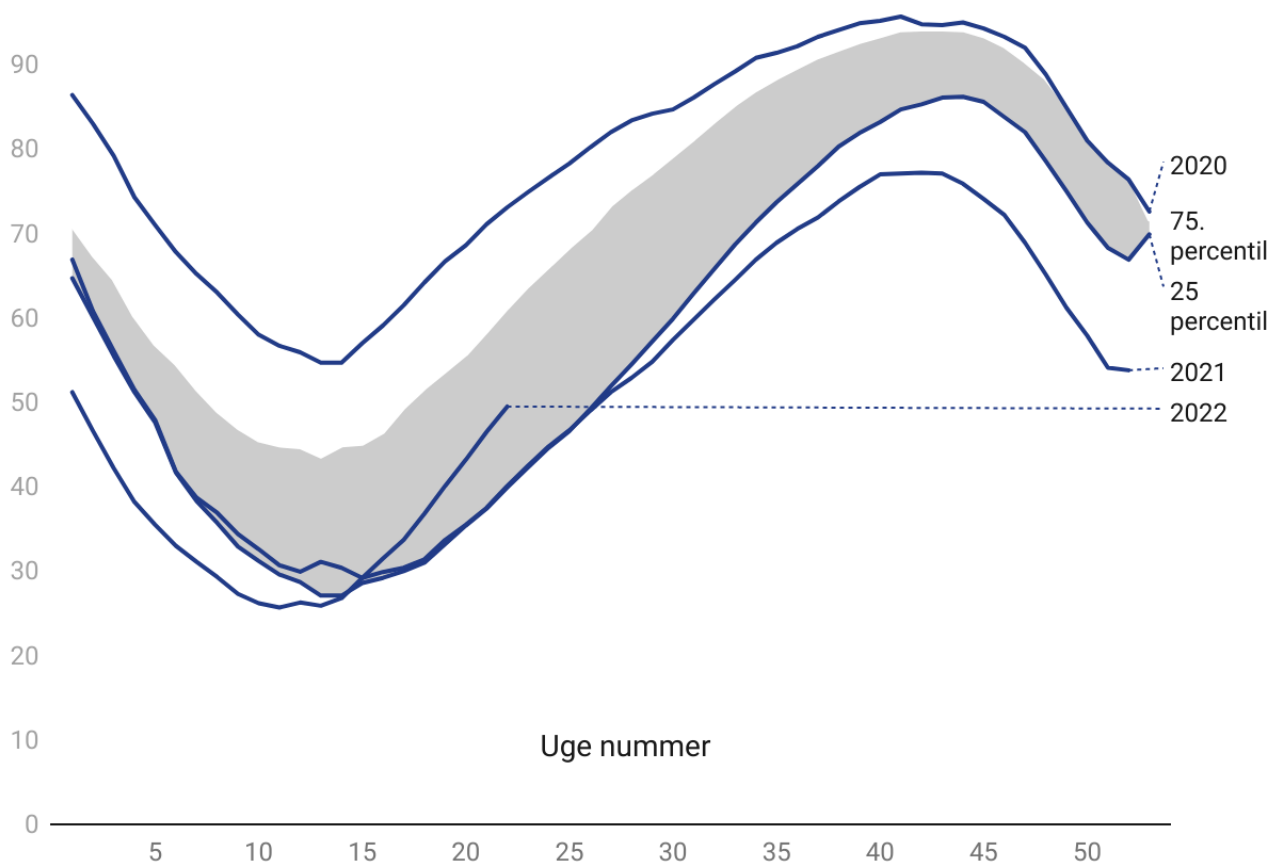
Den belgiske tænketank Bruegel har beregnet, at et stop for den russiske gas vil kræve en reduktion af EU's gasefterspørgsel på 15 pct., hvis EU ikke skal løbe tør for gas til vinter⁹.

Det er dog ikke kun i år, at det er vigtigt, at gaslagrene genopfyldes. I en situation hvor EU ikke modtager gas fra Rusland, vil det være afgørende at gaslagrene er fyldte inden vinter, hvor efterspørgslen sædvanligvis stiger. Derfor er der enighed om, at gaslagrene skal være 80 pct. fyldte inden vinter i år og 90 pct. de kommende år¹⁰.

Figur 1 viser, hvordan det går med genopfyldningen af EU's gaslagre, og i uge 22 var genopfyldningsniveauet på næsten 50 pct. Det vil sige, at der stadig er et stykke vej til 80 pct. målsætningen.

Figur 1. Påfyldningsniveauet i EU's gaslagre

Pct.

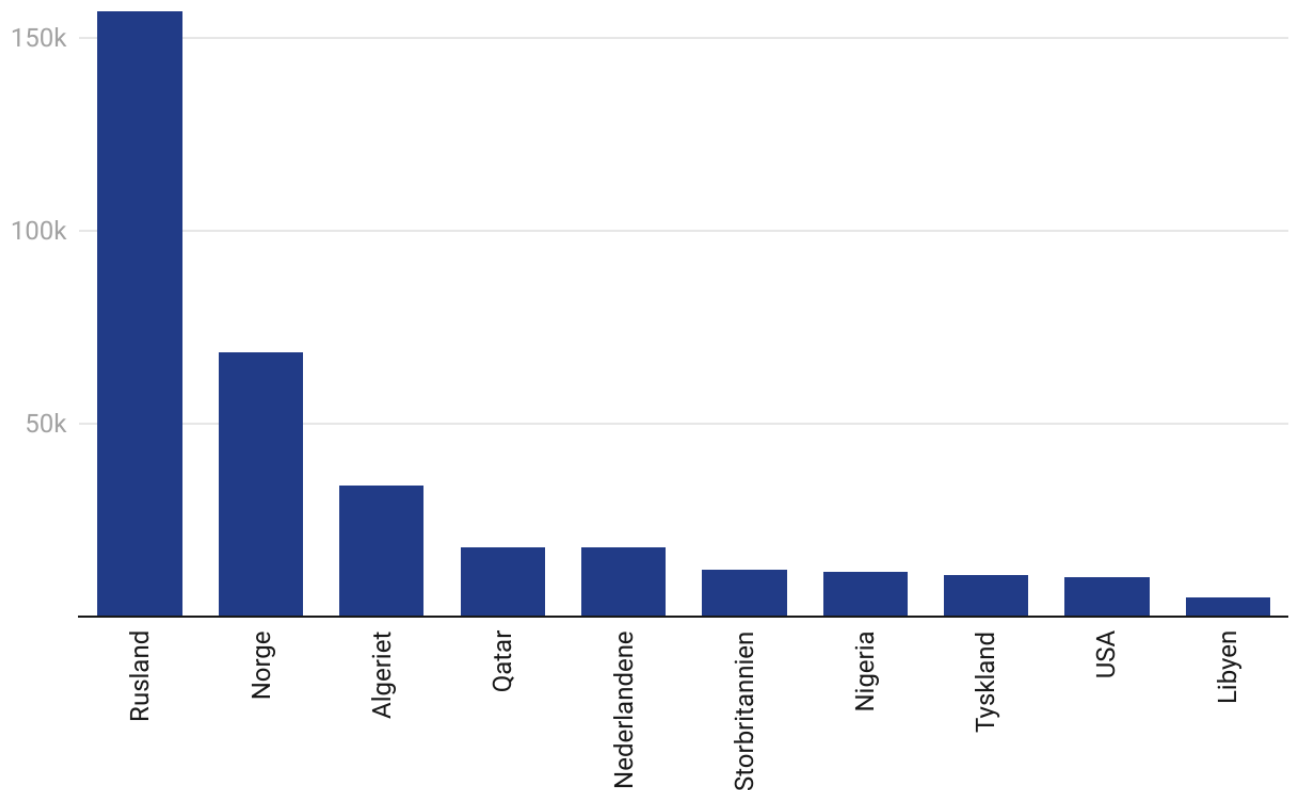
Kilde: Tænk tanken Europa på baggrund af Macrobond • Lavet med Datawrapper

En del af den russiske gas er blevet erstattet med øget import af LNG, og det vil fortsat være nødvendigt med import af denne.

Figur 2 viser, hvilke lande EU traditionelt køber naturgas fra, da disse er oplagte at se mod, når den russiske gas skal erstattes.

Figur 2. EU's største leverandører af naturgas

Millioner kubikmeter

Data er et gennemsnit af 2018, 2019 og 2020

Kilde: Tænk tanken Europa på baggrund af Eurostat • Lavet med Datawrapper

I årene 2018-2020 importerede EU 157 millioner kubikmeter naturgas fra Rusland, hvilket svarer til lidt under 40 pct. af EU's samlede import. Det er derfor massive mængder naturgas, der skal findes andre steder.

I et forsøg på at afdække den russisk import af naturgas har Tyskland f.eks. lavet aftaler med Qatar^{[11](#)}. Det er dog ikke kun Tyskland, der har været på udkig efter nye leverandører.

EU og USA har samlet set også øget samarbejdet^{[12](#)}, så USA fortsat kan levere LNG til EU, og man øger også samarbejdet med Norge^{[13](#)} både på gas- og oliesiden.

Det er dog ikke kun blandt de største gasleverandører, hvorfra EU forsøger at hente mere gas. EU har også drøftet muligheden med Israel for fremtidige leverancer^{[14](#)}. Hertil vil man afsøge mulighederne for et energisamarbejde med Egypten på bl.a. brintområdet. EU har også været forbi Aserbajdsjan for at diversificere gasudbuddet^{[15](#)}, ^{[16](#)}.

Derudover vil det også være fordelagtigt for EU at øge brugen af biogas for en periode. EU regner med, at et øget forbrug af biogas vil kunne medvirke til en tre pct. reduktion af russisk import¹⁷ - et mål der dog vurderes i den høje ende af, hvad der er realistisk muligt.

Kul

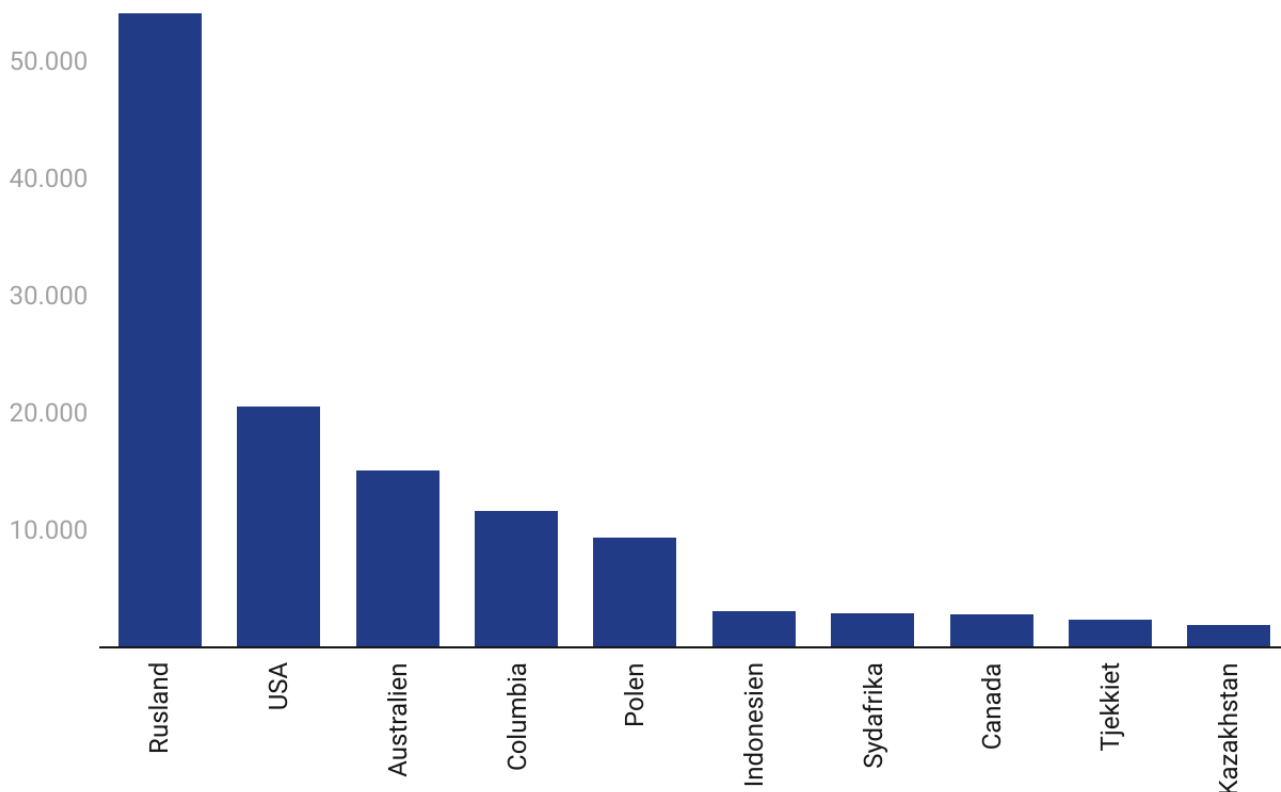
Kul er nemmere at erstatte end gas, da det ikke løber i rørledninger og derfor bedre kan substitueres. Det skal dog stadig transporteres, hvorfor afstand har betydning for valg af handelspartner.

Ser vi på et gennemsnit af 2018-2020, importerede EU lidt mere end 54 tusinde tons kul fra Rusland, hvilket svarer til ca. 40 pct. af EU's samlede kulimport.

Figur 3 viser de 10 største leverandører til EU i samme periode. Det vil i høj grad give mening at se mod de lande, når EU skal købe kul andre steder fra.

Figur 3. EU's største leverandører af kul

Tusind tons

Note: Data er et gennemsnit af 2018, 2019 og 2020

Kilde: Tænk tanken Europa på baggrund af Eurostat • Lavet med Datawrapper

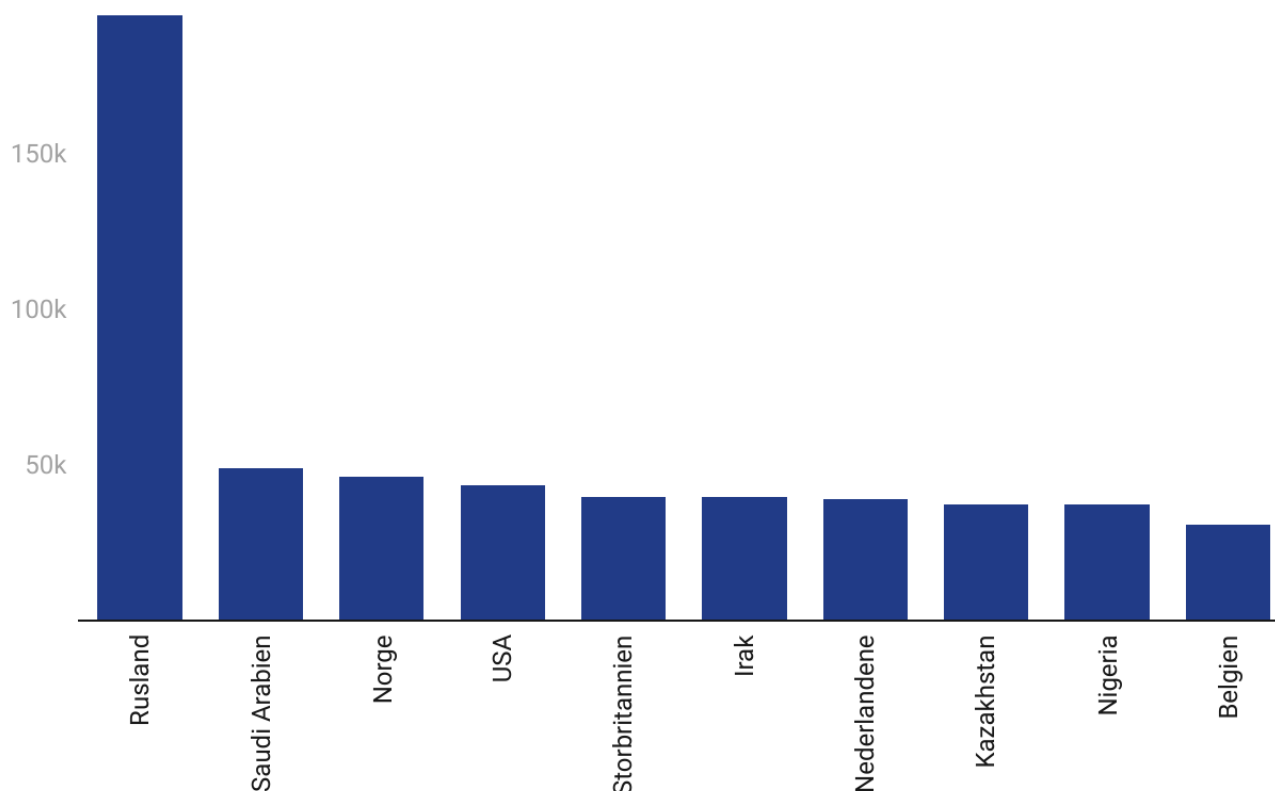
Figuren viser desværre også, at den kulimport EU har fra Rusland er så massiv, at det vil blive svært at substituere hele den russiske import. Her kan EU dog kigge mod sin egen kulproduktion, hvor bl.a. Polen er igang med at øge produktionen af kul. Selvom dette langt fra er en grøn løsning, kan det på den korte bane være nødvendigt, og kunsten bliver så, at få kulproduktionen skaleret ned igen.

Olie

EU køber også en stor del af sin olie fra Rusland. Gennemsnitligt blev det til næsten 200 tons olie og olieprodukter i perioden 2018-2020. Det er lidt under 25 procent af EU' samlede olieimport.

Figur 4. EU's største olieleverandører

Tusind tons

Data er et gennemsnit af 2018, 2019 og 2020

Kilde: Tænk tanken Europa på baggrund af Eurostat • Lavet med Datawrapper

Figur 4 viser de 10 største leverandører af russisk olie, og det vil i høj grad være blandt disse lande, at EU skal finde erstatning for den russiske olie.

Det er ikke kun import af ikke-russiske brændsler, der skal få EU igennem de næste vintre

EU's massive import af russisk olie, kul og gas betyder også, at vigtige håndtag vil være at øge energieffektiviteten og spare på energien. Dette kan f.eks. gøres ved energisparekampagner som i Tyskland, men også igennem investeringer i energieffektivitet.

Dertil er der mange usikkerheder i spil de kommende år. EU's energiproduktion er bl.a. afhængig af de vejrforhold, der sikrer mest mulig produktion af vedvarende

energi.

Dertil ville kølige somre og varme vintre begrænse behovet for nedkøling og opvarmning af EU's bygninger og boliger de kommende år - men at sætte sin lid til vejret er dog ikke en strategi.

Situationen bliver hele tiden mere tilspidset, senest med lukningen af Nord Stream 1 rørledningen, der skal repareres¹⁸, og der er ikke nødvendigvis tiltro til, at den åbner igen¹⁹.

Alt i alt går EU en usikker tid i møde, og det bliver det noget af en koordinationsøvelse, hvor EU-landene skal forsøge udvise solidaritet med hinanden. Kun et er sikkert - energikrisen vil ikke forsvinde foreløbigt.

¹agenceurope.eu/en/bulletin/article/12987/28

²www.bruegel.org/blog-post/can-europe-survive-painlessly-without-russian-gas

³ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_3131

⁴www.bruegel.org/2022/02/preparing-for-the-first-winter-without-russian-gas/

⁵borsen.dk/nyheder/udland/tyskland-gor-klar-til-at-skrue-op-for-kulkraft

⁶www.ft.com/content/d0c5815f-f0a2-49ad-8772-f4b0fbbd2c94

⁷ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_22_3136

⁸ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_3299

⁹www.bruegel.org/2022/07/european-union-demand-reduction-needs-to-cope-with-russian-gas-cuts/

¹⁰ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/QANDA_22_1937

¹¹www.ft.com/content/eb611a7b-45dd-4eea-ba62-f9fdac68d1d2

¹²ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_4149

¹³ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_3975

¹⁴ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_3703

¹⁵ec.europa.eu/info/news/eu-azerbaijan-senior-officials-meet-reinforce-energy-cooperation-2022-may-13_en

¹⁶euobserver.com/world/155534

¹⁷www.ft.com/content/4b58d5d0-422d-4aeb-a455-5e11ffc8339a

¹⁸www.euronews.com/2022/07/11/nord-stream-pipeline-begins-annual-maintenance-with-europe-concerned-shutdown-could-be-ext

¹⁹jyllands-posten.dk/indland/ECE14228522/professor-tvivler-paa-genaabning-af-gasledning-efter-vedligehold/